

Henryk Jerzy Chmielewski

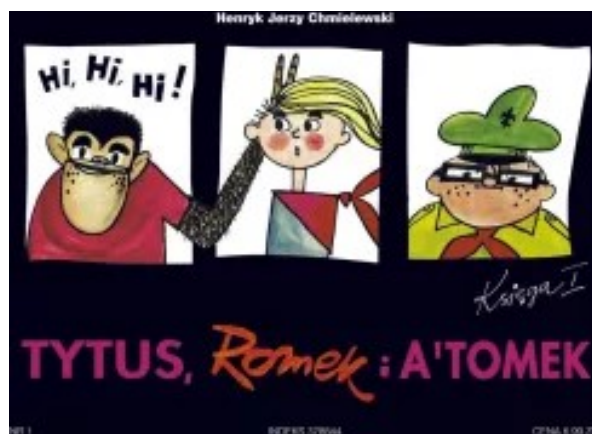
(7.06.1923 – 21.01.2021)

Henryk Jerzy Chmielewski urodził się w Warszawie 7 czerwca 1923 roku. Walczył w Powstaniu Warszawskim (pseudonim *Jupiter*). Po wojnie służył w Wojsku Polskim jako artylerzysta. Później pracował jako grafik "Świecie Przygód" i "Świecie Młodych". Pierwsze komiksy narysował w 1947 roku. Kilka lat później wymyślił trójkę przyjaciół: *małego, grubego i nieco przemądrzałego A'tomka, wysokiego, chudego i nieco zwariowanego Romka i szympansa Tytusa, którego ta dwójka uczyłowieczała*. Trio wspomagał swoimi niesamowitymi wynalazkami (zwłaszcza pojazdami) Profesor T.Alent. Trójka głównych bohaterów była harcerzami. W komiksie często pojawiał się sam autor jako Papić Chmiel i z czasem ten pseudonim stał się - obok charakterystycznej fryzury i wąsów - znakiem rozpoznawczym autora. Wraz z Januszem Christą, twórcą "Kajka i Kokosza" był prekursorem komiksu w Polsce, a jego bohaterowie stali się ikonicznymi postaciami.

Pierwsze komiksy o Tytusie, Romku i A'tomku ukazały się w "Świecie Młodych" w 1957 roku ("W kosmosie"). Później Chmielewski na stałe rysował przygody tych bohaterów dla tego pisma, część z nich ukazywała się w formie zeszytów. Pierwsze albumowe wydanie zostało opublikowane w 1966 roku ("Tytus, Romek i A'tomek. Księga pierwsza: Tytus zostaje harcerzem").

Najlepsze zeszyty ukazywały się w latach 70 XX wieku. Należą do nich między innymi "Tytus poprawia dwójkę z geografii Polski", "Tytus na Dzikim Zachodzie" i "Ochrona zabytków". Dobrą passę miała seria także w kolejnej dekadzie. Sam autor za najlepszy zeszyt uważał "Tytusa aktorem", w którym znalazło się wiele jego osobistych wspomnień z przedwojennej Warszawy.

W latach 90 Chmielewski zmienił podejście do bohaterów, którzy przestali być harcerzami, nieco wydorosleli, a scenariusze reagowały na bieżącą sytuację społeczno-polityczną w kraju (np. Tytus wstępował do NATO), w pierwszej dekadzie XXI wieku zaś człekokształtna małpa została internautą i graficiarzem. W ostatnich pięciu albumach Chmielewski osadzał akcję w historycznych wydarzeniach (Powstanie Warszawskie, bitwa pod Grunwaldem), a publikacje były zbiorem jednoplanszowych rysunków, a nie regularnym komiksem.

Do tej pory ukazało 31 zeszytów głównego cyklu, pięć albumów historycznych i dwa zbierające wczesne komiksy z tymi bohaterami.

Władze PRL piętnowały komiks ze względu na jego "imperialistyczne korzenie". Z tego powodu pierwszy komiks o Tytusie w kosmosie przeleżał w redakcji dwa lata. Kiedy w 1957 roku ZSRR wystrzeliło Sputnika w kosmos, nadarzyła się okazja do publikacji. *Według anegdoty komiks utrzymał się w "Świecie Młodych", bo spodobał się dziewięcioletniemu synowi jednego z komunistycznych dygnitarzy.*

Szacuje się, że nakłady komiksów przekroczyły 10 milionów egzemplarzy.

Według jednej z wersji opowieści o początkach komiksu *Tytus powstał z plamy tuszu (ty-tusz).*

Niektóre z tekstów mają dziś status kultowych:

Tytus siedząc na kamieniu: "Myślałem i wymyśliłem bezmyślnik". Stawiać się go będzie przed zdaniem nie mającym sensu";

na dyskotecce: "Czytałeś Norwida? – A kto go napisał?" i "Czemu stoisz zamiast tańczyć? Tańczę, to jest nowy styl tańca bezruchdance".

Na podstawie komiksów Chmielewskiego nakręcono pełnometrażowy film animowany "Tytus, Romek i A'Tomek wśród złodziei marzeń", który

promowały między innymi pluszaki głównych bohaterów i kartonowy model tramwajolotu do składania dostępne w KFC. Powstała też gra komputerowa "Tytus, Romek i A'Tomek – Armia zbuntowanych robotów", a na podstawie XIII tomu serii nagrano słuchowisko, które ukazało się na CD. Poczta Polska wydała serię znaczków z jego tytułowymi bohaterami.

Chmielewski napisał też trzy książki autobiograficzne:

"Urodziłem się w barbakanie",

"Tytus zlustrowany" ,

"Tarabanie w barbakanie".

W 2009 r. w 65. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego ukazał się komiks "Tytus, Romek i A'Tomek jako warszawscy powstańcy 1944".

W tym samym roku Chmielewski namalował też mural przy Muzeum Powstania Warszawskiego. *"Ten mural to dla mnie osobista zemsta na Niemcach, mogłem się ucieszyć, że Tytus depte flagę hitlerowską, tym bardziej, że niestety należę do pokolenia, które ma okupację wciąż przed oczami"* - mówił dziennikarzom Henryk Chmielewski.

Zdecydował się na stworzenie komiksu o takiej tematyce, ponieważ – jego zdaniem – przez rysunek łatwiej zainteresować historią młode pokolenie.

Artysta został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Orderem Uśmiechu i Złotym Medalem "Zasłużony Kulturze Gloria Artis". Pośmiertnie Orderem Orła Białego.

Syn Papcia Chmiela pracuje w NASA

Henryk Jerzy Chmielewski zmarł 21 stycznia 2021 roku.